T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

İLK ADIM AYAKKABI MODELİ

Ankara, 2012

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. STANDART FORM HAZIRLAMA 3
1.1. Model 3
1.2. Kalıp Bantlama 4
1.3.Model Çizimi 4
1.4.Standart Form Hazırlama 7
UYGULAMA FAALİYETİ 9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 11
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 12
2. YÜZ ISTAMPALARI 12
2.1. Istampalar 12
2.1.1. Maskaret Istampası 12
2.1.2. Gamba Istampası 13
2.1.3. Yüz Istampası 13
2.1.4. Pektik Istampası 14
2.1.5. Fortluk Istampası 15
2.1.6. Dil Istampası 16
UYGULAMA FAALİYETİ 19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 21
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 22
3. ASTAR ISTAMPALARI 22
3.1. Astar Şekli ve Standart Forma Çizme Tekniği 22
3.2. Astar Istampaları 22
3.2.1. Yüz Astarı 22
3.2.2. Çoraplık Astarı 23
3.2.3. Petlik Astarı 24
3.2.4. Gamba Astarı 25
3.2.5. Dil Astarı 26
UYGULAMA FAALİYETİ 27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 29
4. ARA TABAN ISTAMPASI 30
4.1. Ara Taban Istampası 30
4.1.1. Taban Formu 30
4.1.2. Şilte 30
UYGULAMA FAALİYETİ 32
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 34
MODÜL DEĞERLENDİRME 35
CEVAP ANAHTARLARI 36
KAYNAKÇA 37

AÇIKLAMALAR

ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Üretimi Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Ayakkabı Modelistliği**
MODÜLÜN ADI	**İlk Adım Ayakkabı Modeli**
MODÜL TANITIMI	İlk adım ayakkabı modeli ıstampası hazırlayabilme ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir..
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	İlk adım ayakkabı modeli çıkarmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında tekniğine uygun çocuk korseli ayakkabı modeli çıkarabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Standart form yapabileceksiniz. **2.** Yüz ıstampalarını çıkarabileceksiniz. **3.** Astar ıstampalarını çıkartabileceksiniz. **4.** Ara Taban ıstampası hazırlayabileceksiniz
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Atölye ortamı, model ve ıstampa sınıfı **Donanım:** Kalıp, çelik cetvel, mezura, model bandı, kesim lastiği, kesim bıçağı, kurşun kalem, silgi, kalem açacağı, karton, masat, üçgen eğe, pistole, ölçü merdiveni, açıölçer, model özelliği ve ölçüleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yeni nesiller yetiştirmek insan olmamızın gereğidir. Doğdukları andan itibaren özenle bakılması, büyütülmesi gereken bebekler, bizim geleceğimizdir. Onların sağlıklı olabilmesi ve hayatlarını sorunsuz devam ettirebilmeleri için ebeveynlere görevler düşmektedir. Bu görevlerden en önemlileri çocuğun fiziksel gelişim aksaklıklarının olup olmadığının tespiti ve çocuklarının sağlığının korunması için gereken önlemlerin alınmasıdır.

Korseli ayakkabı da denilen ilk adım ayakkabıları çocuğun ayak anatomisini destekleyici, ayak bileğini saran, yumuşak ve anatomik ayakkabılardır. Çocuğun fiziksel gelişimine paralel olarak doktor tavsiyesi ile kullanılan bu ayakkabıların uzman kişiler tarafından üretilmeleri ayak sağlığı açısından önemli bir husustur.

Bu modül ile ilk adım ayakkabısı modeli için ıstampa hazırlayabilmeyle ilgili bilgiler edineceksiniz. Edindiğiniz bilgileri kullanarak yeni modeller ortaya çıkartabilirsiniz

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

İlk adım ayakkabı modeli için standart form hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde çocukların ayak gelişimini ve çocuk ayaklarında ayakkabı kullanımından dolayı oluşan rahatsızlıkları araştırınız. Yaptığınız araştırmayı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. STANDART FORM HAZIRLAMA

1.1. Model

Tanımı: Korseli ayakkabı, ilk adım ayakkabısı olarak bilinen ayakkabıdır. Çocuğun yürüdüğü ilk dönemlerde giydirilmek üzere yumuşak tabanlı, ayak anatomisine uygun olarak 18 ile 22 numara aralığında üretilmektedir, 24 numaraya kadar yapıldığı da olmaktadır.

Çeşitleri ve Özelliği

Çocuk yürümeye başladığında ayağını incitmeyecek nitelikte bileklerini saran, adımlarını destekleyecek biçimde üretilmiş, fort ve bombe kullanılarak yapılmış ayakkabılardır. İlk adım ayakkabısı olarak adlandırılan bu modellerin yazlık, kışlık ve açık pek çok modelini bulmak mümkündür.

Resim 1.1: İlk adım ayakkabıları

En belirgin özelliği bileği saracak nitelikte olmalarıdır. Ayağı rahatsız etmemesi için bilek kısmında pet kullanılır. Fort ve bombe kullanılarak burun ve topuk kısımları desteklenmiştir. Tabanı ayak anatomisine uygun ve esnektir.

1.2. Kalıp Bantlama

Bu modülde, 21 numara çocuk ayakkabı kalıbı üzerine ilk adım ayakkabı modeli çalışılmıştır. Yapılacak modele uygun kalıp seçilmesine dikkat edilmelidir.

Resim 1.2: Model kalıbı

Seçilen kalıbın iç, dış ve tabanı tekniğine uygun bantlanarak kalıp ön orta çizgisi, arka orta çizgisi, tarak çizgisi ve ayna çizgisi çizilir (bk. Profil Çıkarma modülü, Çocuk Kaliforniya modeli).

Tabanda tarak çizgisi, ön ve arka orta çizgilerinin tabanla kesiştiği yerler işaretlenir. Ayağın tabandaki kavisli kısmı çizilir.

Resim 1.3: Taban

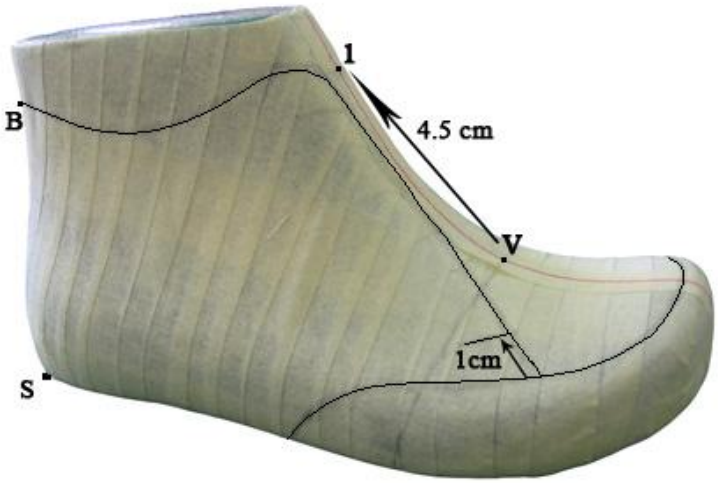
1.3.Model Çizimi

Masgaret çizgisi kalıbın ayna çizgisi takip edilerek çizilir. Masgaret çizgisinin montajya çekim sırasında belirlenen çizgi hattında kalabilmesi için ayna çizgisinin 1-2 mm üzerinden çizilmesi gerekir.

Resim 1.4: Masgaret çizimi

S noktası kalıbın oturma noktasıdır. **S** noktasından yukarı 5,5 cm **B** noktası işaretlenir. **V** noktasından 4,5 cm yukarı **I** noktası işaretlenir. İşaretlenen noktalar Resim 1.5'te görüldüğü gibi birleştirilerek gamba çizgisi çizilir. Masgaret çizgisinden 1 cm yukarı gamba çizgisi üzerinde ponteriz noktası işaretlenir.

Resim 1.5: Gamba çizimi

S noktasından 4 cm yukarı **C** noktası işaretlenir. Resim 1.6'da görüldüğü gibi fortluk çizgisi çizilir.

Resim 1.6: Fortluk çizimi

Gamba üst çizgisinden aşağı 18 mm işaret alınarak Resim 1.7'de görüldüğü gibi petlik çizgisi çizilir. Petlik çizgisi üzerinde model özelliğinden dolayı ponteriz noktasına ihtiyaç vardır. Bu nokta, Resim 1.7'de görüldüğü gibi işaretlenmelidir.

Resim 1.7: Petlik çizimi

B noktasından 4 cm öne doğru **P** noktası işaretlenir. Resim 1.8'de görüldüğü gibi petlik çizimi yapılır. **I** noktasından 1cm yukarı işaret alınarak Resim 1.8'de görüldüğü gibi dil çizimi yapılarak model tamamlanır.

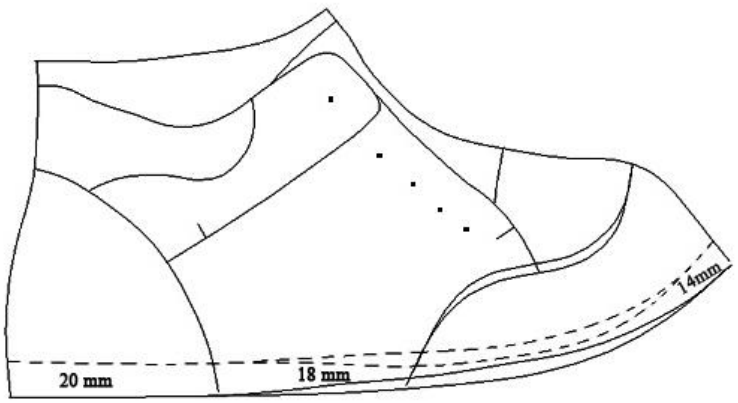
Modelin göze hoş ve estetik gelecek biçimde çizilmesi gerekmektedir.

Resim 1.8: Pet ve dil çizimi

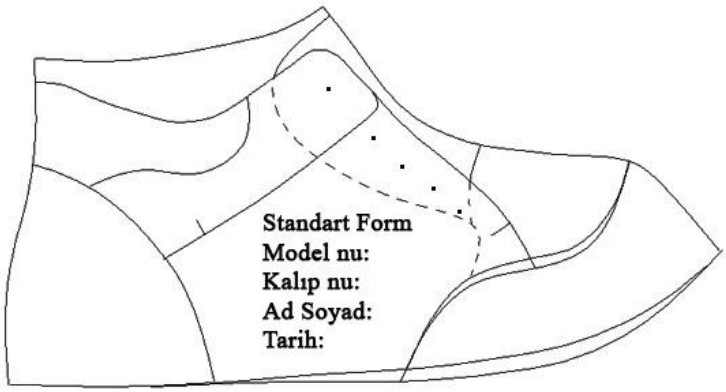
1.4. Standart Form Hazırlama

- İç ve dış form ayrı ayrı oluşturulur. (bk. Çocuk Kaliforniya modeli)
- İç ve dış form üst üste çizilir. Ortalanması gereken çizgiler düzeltilir. Model çizgileri düzgün bir şekilde orta form üzerine geçirilir. Şekil 1.1'de görüldüğü gibi montaj payı ilave edilir.

Şekil 1.1: Montaj payı verme

Çizim etrafından kesilerek model çizgileri üzerine kanal açılır. Istampa için gerekli bilgiler standart form üzerine yazılır

Şekil 1.2: Standart form

UYGULAMA FAALİYETİ

Standart form yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kalıbı bantlayınız.	➢ Modele uygun kalıp seçiniz. ➢ Model kalıbını iç, dış ve tabanını tekniğine uygun bantlayınız.
➢ Referans noktalarını alınız.	➢ Ön orta eksen çizgisini çiziniz. ➢ Arka orta eksen çizgisini çiziniz. ➢ Milo başlarını bularak tarak çizgisini çiziniz. ➢ Arka yüksekliği işaretleyiniz.
➢ Model çizgilerini çiziniz.	➢ Masgaret çizgisini çiziniz. ➢ Petlik çizgisini çiziniz. ➢ Gamba çizgisini çiziniz. ➢ Fortluk çizgisini çiziniz. ➢ Dil çizgisini çiziniz.
➢ Bandı kalıptan sökünüz.	➢ Ön ve arka orta eksen çizgilerinden kesim yapınız. ➢ Dış bandı kalıp üzerinden sökerek karton üzerine yapıştırınız. ➢ İç bandı kalıp üzerinden sökerek karton üzerine yapıştırınız. ➢ İç ve dış formların üzerindeki model çizgilerini düzelterek model çizgilerine kanal açınız.
➢ Standart formu hazırlayınız.	➢ Dış ve iç formu üst üste koyarak çizim yapınız. ➢ Ortalama yapılması gererken kısımları farklı renk kalem kullanarak ortalayınız. ➢ Model çizgilerinde oluşan bozulmaları düzeltiniz. ➢ Montaj paylarını veriniz. ➢ Etrafından kesim yaparak standart formu çıkartınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme ölçütleri	Evet	Hayır
1. Model kalıbının iç, dış ve tabanını bantladınız mı?		
2. Ön ve arka orta eksen çizgilerini çizdiniz mi?		
3. Tarak çizgisini çizdiniz mi?		
4. Arka yüksekliği ve kalıp ön orta noktasını işaretlediniz mi?	**5.**	**6.**
7. Model çizimi için referans noktalarını işaretlediniz mi?		
8. Masgaret çizgisini çizdiniz mi?		
9. Petlik çizgisini çizdiniz mi?		
10. Fortluk çizgisini çizdiniz mi?		
11. Gamba çizgisini çizdiniz mi?		
12. Dil çizgisini çizdiniz mi?		
13. Standart formu hazırladınız mı?		
14. Montaj paylarını verdiniz mi?		
15. Model çizgilerine kanal açtınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "**Hayır**" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "**Evet**" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) İlk adım ayakkabısı 18 ila 22 numara aralığında üretilmektedir.

2. ( ) İlk adım ayakkabılarının bileği sarması gerekir.

3. ( ) İlk adım ayakkabılarında fort ve bombe kullanılmaz.

4. ( ) İlk adım ayakkabıları kapalı modellerdir.

5. ( ) Her yaşta ilk adım ayakkabısı giyilebilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

İlk adım ayakkabısı modelinin yüz ıstampalarını hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde ilk adım ayakkabısı modellerini araştırınız. Yaptığınız araştırmayı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

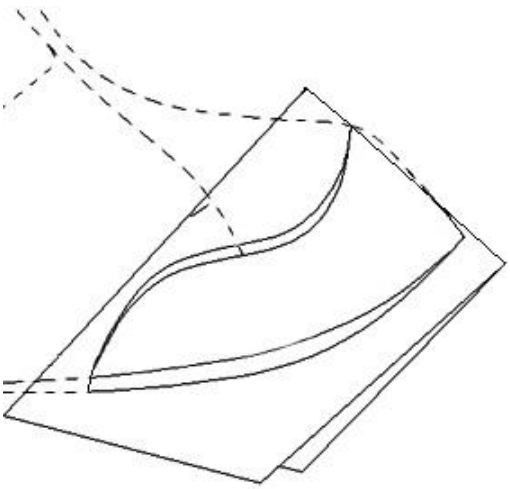
2. YÜZ ISTAMPALARI

Birinci öğrenme faaliyetinde hazırlanan model masgaret, yüz, yan gamba, dil, fortluk, ve petlik ıstampalarından oluşmaktadır. Modeli oluşturan her bir parçanın ıstampası çıkartılmalıdır.

2.1. Istampalar

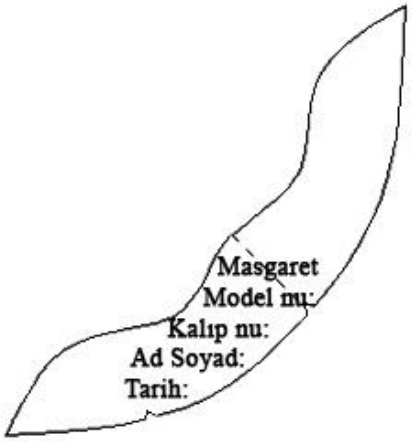
2.1.1. Maskaret Istampası

Yeterli büyüklükte karton katı oluşturulur. Standart form karton katına Şekil 2.1'de görüldüğü gibi yerleştirilir. Masgareti oluşturan çizgiler karton üzerine aktarılır.

Şekil 2. 1: Masgaret çizimi

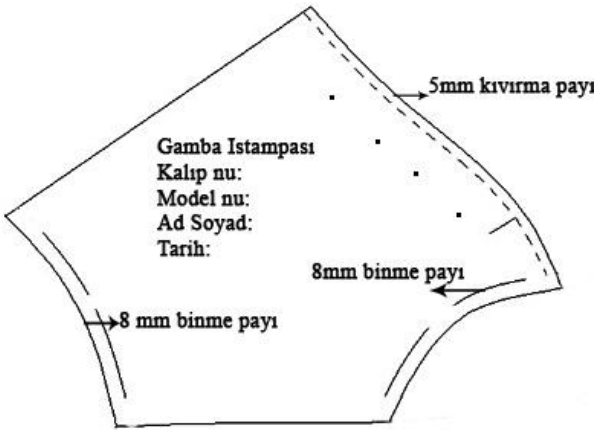
Çizim etrafından kesim yapılır. İç dış farkının anlaşılabilmesi için dış montaj kenarına ve burun kısmına çentik atılır. Istampa bilgileri üzerine yazılır.

Şekil 2.2: Masgaret ıstampası

2.1.2. Gamba Istampası

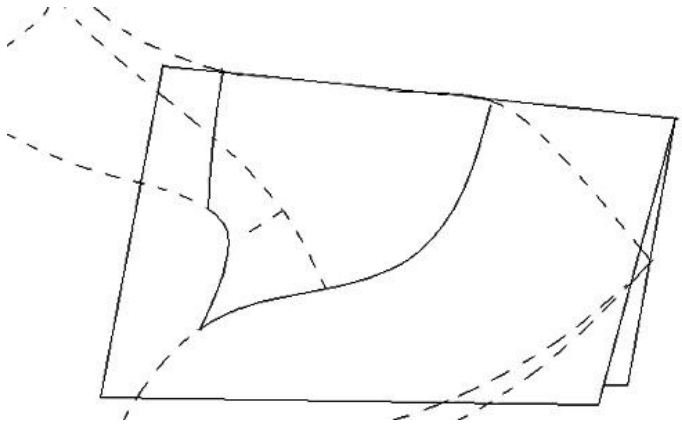
Yeterli büyüklükte karton üzerine gambayı oluşturan çizgiler çizilir. Şekil 2.3'te görüldüğü gibi gerekli olan kıvırma payı 5 mm, binme payı 8 mm verilir. Verilen paylar etrafından kesim yapılır. İç dış gambayı ayırt edebilmek için dış gambaya çentik atılır.

Şekil 2.3: Gamba ıstampası

2.1.3. Yüz Istampası

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Standart form Şekil 2.4'te görüldüğü gibi karton katı üzerine yerleştirilir. Yüz ıstampasına ait çizgiler karton üzerine aktarılır. Burun kısmına Şekil 2.4'te görüldüğü gibi 8 mm binme payı verilir.

Şekil 2.4: Yüz ıstampa çizimi

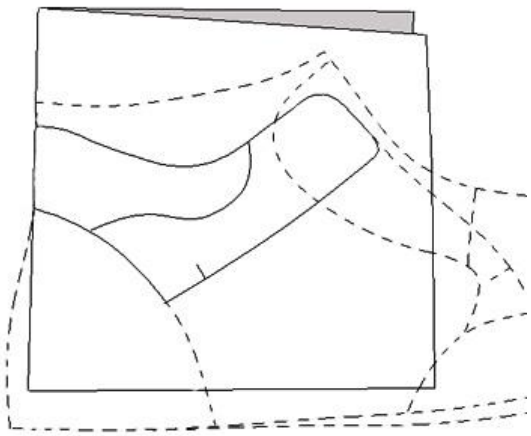
Verilen paylar etrafından kesim yapılır. Binme payını belirtmek için çizgi üzerine kanal açılarak gerekli bilgiler ıstampa üzerine yazılır. Dış kenar çizgisi ve orta noktası da çentikle işaretlenmelidir.

Şekil 2.5: Yüz ıstampası

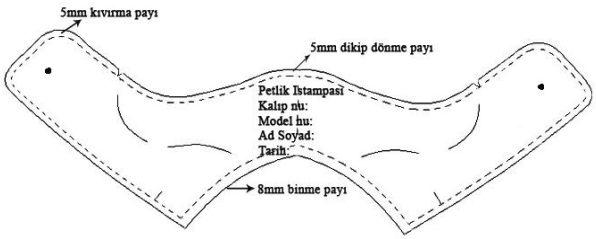
2.1.4. Pektik Istampası

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Standart form karton katına Şekil 2.6'da görüldüğü gibi yerleştirilir.

Şekil 2.6: Petlik ıstampa çizimi

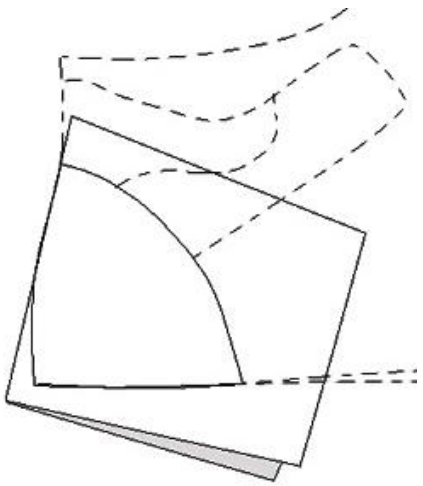
Istampa için gerekli paylar Şekil 2.7'de olduğu gibi verilir. Verilen paylar etrafından kesim yapılarak ıstampa bilgileri üzerine yazılır.

Şekil 2.7: Petlik ıstampası

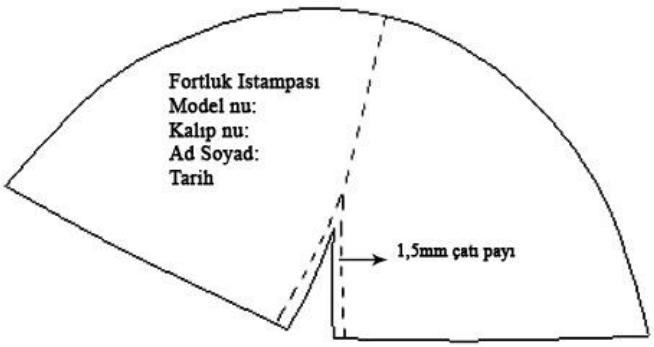
2.1.5. Fortluk Istampası

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Standart form karton katı üzerine Şekil 2.8'de görüldüğü gibi yerleştirilir. Fortluk çizgileri karton üzerine aktarılır.

Şekil 2.8: Fortluk ıstampası çizimi

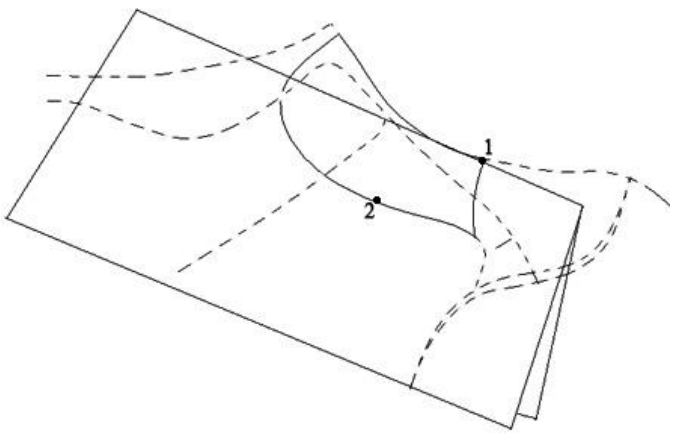
Çizim sırasında arkada oluşan çentiğe 1,5 mm çatı dikiş payı verilir. Verilen paylar etrafından kesim yapılarak gerekli bilgiler ıstampa üzerine yazılır.

Şekil 2.9: Fortluk ıstampası

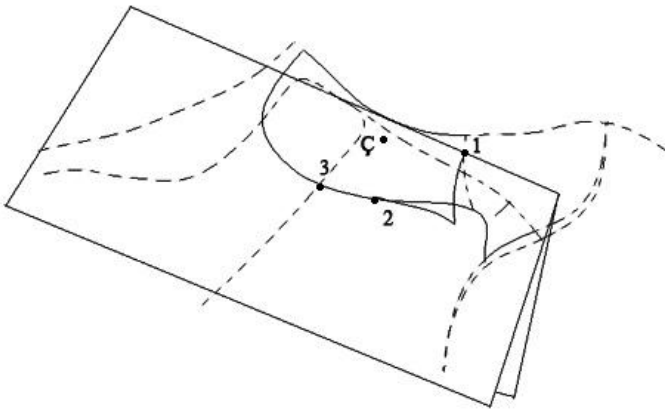
2.1.6. Dil Istampası

Dil ıstampası standart formun kavisli kısmında yer almaktadır. Kavisli bölgelerde bulunan parçaların ıstampaları kampre verilerek çıkartılır. Şekil 2.10'da görüldüğü gibi standart form karton katı üzerine yerleştirilir. 1 ve 2. noktalar arası çizilir.

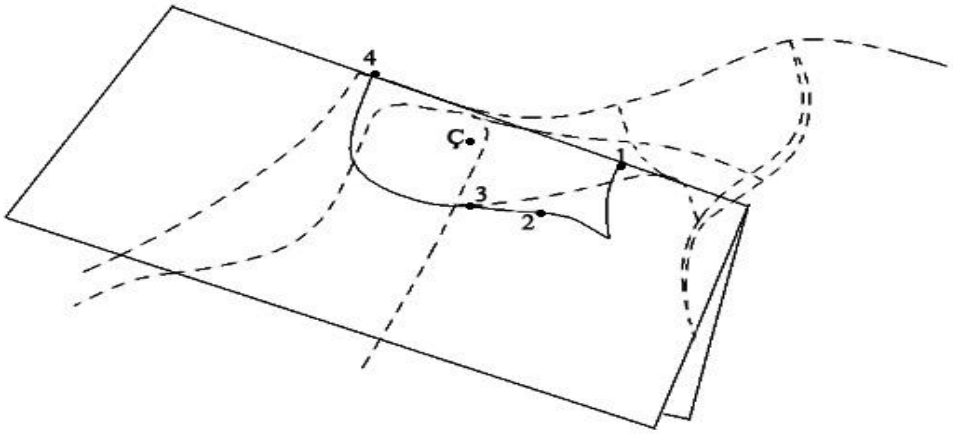
Şekil 2.10: Masgaret ıstampası

Çevirme noktasından tutularak standart form karton katına Şekil 2.11'de görüldüğü gibi yerleştirilir. 2. nokta ile 3. nokta arasındaki kısım çizilir.

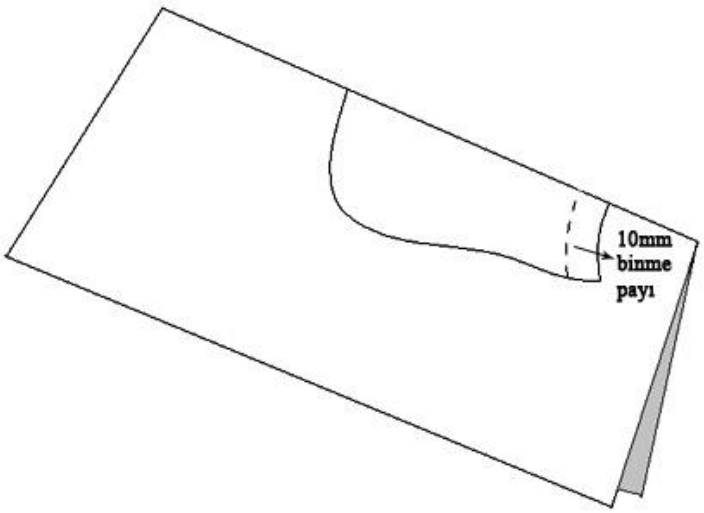
Şekil 2.11: Masgaret ıstampası

Karton, yeniden belirlenen çevirme noktasından çevrilerek standart form karton katı üzerine Şekil 2.12'de görüldüğü gibi yerleştirilir. 3. nokta ile 4. nokta arasındaki kısım karton üzerine çizilir.

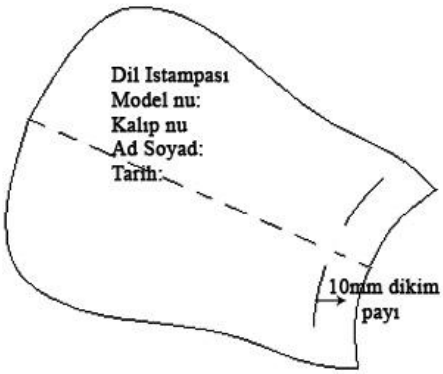
Şekil 2.12: Masgaret ıstampası

Kampreden dolayı çizgilerde oluşan kırıklıklar giderilir. Gerekli paylar verilir.

Şekil 2.13: Masgaret ıstampası

Verilen paylar etrafından kesim yapılır. Istampa için gerekli bilgiler yazılır. Binme payına kanal açılır.

Şekil 2.14 : Masgaret ıstampası

UYGULAMA FAALİYETİ

Yüz ıstampalarını çıkarınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Masgaret ıstampasını çıkartınız.	➢ Yeterli büyüklükte karton katı hazırlayınız. ➢ Standart form üzerindeki masgaret çizgilerini karton üzerine sivri uçlu kalem yardımıyla aktarınız. ➢ Gerekli işaretlemeleri yaparak kesim yapınız. ➢ Istampa bilgilerini üzerine yazınız.
➢ Yüz astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Kartonu sivri uçlu alet yardımıyla çizerek ikiye katlayınız. ➢ Yüz çizgilerini karton katına dikkat ederek sivri uçlu kalemle çiziniz. ➢ Gerekli payları pergel yardımıyla veriniz. ➢ Istampa bilgileri yazmayı unutmayınız. ➢ Iç dış çizgi farkına çentik atmayı unutmayınız.
➢ Gamba astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Sivri uçlu kalem kullanarak gamba çizgilerini karton üzerine aktarınız. ➢ Gerekli payları pergel yardımıyla veriniz. ➢ Binme payına kanal açınız. ➢ Istampa bilgilerini yazınız.
➢ Petlik ıstampasını çıkartınız.	➢ Sivri uçlu alet yardımıyla kartonu ikiye katlayınız. ➢ Petlik çizgilerini sivri uçlu kalemle karton üzerine aktarınız. ➢ Gerekli payları pergel yardımıyla veriniz. ➢ Istampa bilgilerini yazınız.
➢ Fortluk ıstampasını çıkartınız.	➢ Karton katı hazırlayınız. ➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi standart formu karton üzerine yerleştiriniz. ➢ Fortluk çizgilerini kartona aktarınız. ➢ Gerekli payları pergel yardımıyla vererek kesim yapınız. ➢ Istampa bilgilerini yazınız.
➢ Dil ıstampasını çıkartınız.	➢ Sivri uçlu alet yardımıyla kartonu ikiye katlayınız. ➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi standart formu karton üzerine

	yerleştiriniz. ➢ Kampre vererek dil ıstampasını çıkartınız. ➢ Kampreden dolayı oluşan çizgileri düzelterek gerekli payları veriniz. ➢ Binme payına kanal açarak gerekli bilgileri ıstampa üzerine yazınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Masgaret ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
2. Istampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		
3. Gerekli çentik ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
4. Gamba ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
5. Gamba ıstampası için gerekli çentik ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
6. Istampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		
7. Yüz ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
8. Gerekli çentik ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
9. Istampa üzerine gerekli bilgileri yazdınız mı?		
10. Petlik ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
11. Gerekli işaretlemeleri yaptınız mı?		
12. Istampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		
13. Fortluk ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
14. Gerekli pay ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
15. Istampa bilgilerini yazdınız mı?		
16. Dil ıstampasını kampre vererek tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
17. Gerekli pay ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
18. Istampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "**Hayır**" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "**Evet**" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) İlk adım ayakkabılarında ıstampalara verilen binme payları farklıdır.

2. ( ) İlk adım ayakkabılarında ıstampalara çentik atılmaz.

3. ( ) Kavisli bölgelerdeki ıstampalar çıkartılırken kampre verilmelidir.

4. ( ) Aynı çizgi üzerinde verilen paylar farklı amaçlarla kullanılacaksa çentik atılarak birbirinden ayrılmalıdır.

5. ( ) Ara işi paylarına kanal açılmamalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

İlk adım ayakkabısı modelinin astar ıstampalarını hazırlayabileceksiniz.

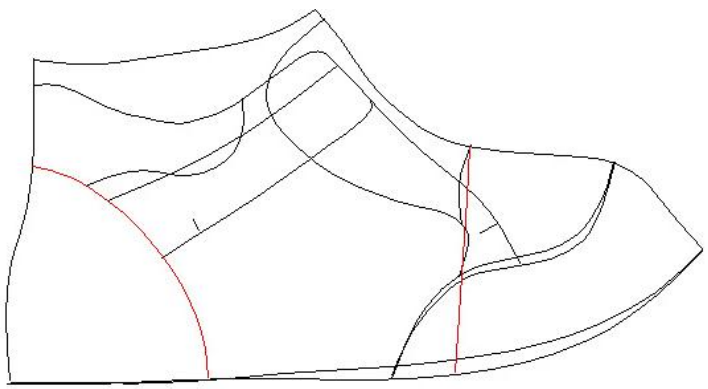
ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde ilk adım ayakkabısı modellerini araştırınız. Yaptığınız araştırmayı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. ASTAR ISTAMPALARI

3.1. Astar Şekli ve Standart Forma Çizme Tekniği

Astar ıstampaları çıkartabilmek için astar çizgilerinin çizilmesine ihtiyaç vardır. Astar çizgileri farklı renk kalem kullanılarak çizilirse diğer çizgilerden daha kolay ayırt edilir. Bu modelin astar ıstampaları yüz, gamba, petlik, çoraplık ve dil astar ıstampalarından oluşturulacaktır.

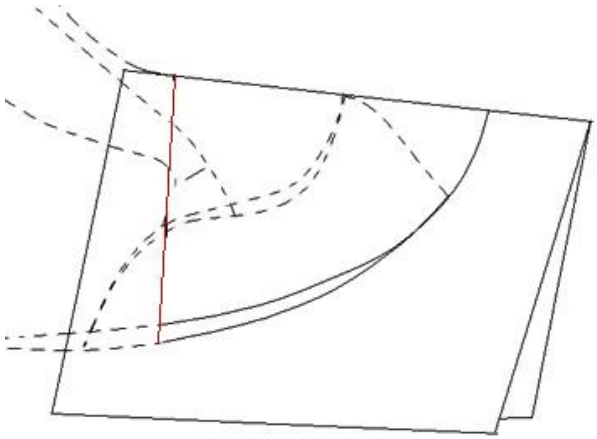

Şekil 3.1: Astar çizgilerinin çizimi

3.2. Astar Istampaları

3.2.1. Yüz Astarı

Standart form karton katına Şekil 3.2'de görüldüğü gibi yerleştirilir. Yüz astar çizgileri karton üzerine geçirilir.

Şekil 3.2: Yüz astar çizimi

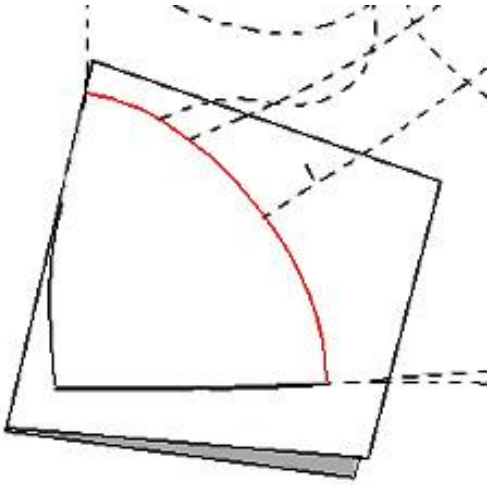
İç ve dış farkı dikkate alınarak kesim yapılır. Burun ve dış çentik atılır. Istampa bilgileri yazılır.

Şekil 3.3: Yüz astar ıstampası

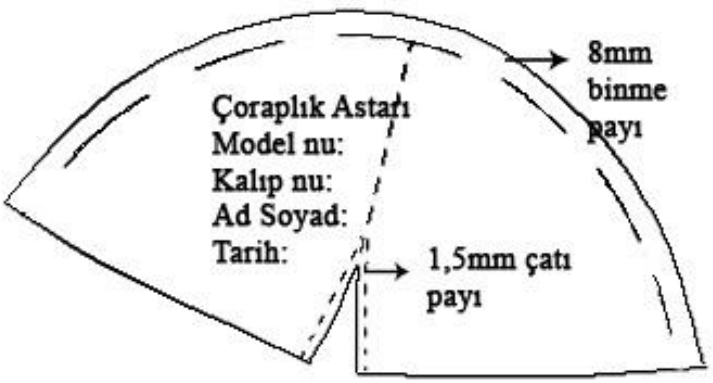
3.2.2. Çoraplık Astarı

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Standart form Şekil 3.4'te görüldüğü gibi karton üzerine yerleştirilir. Çoraplık astarına ait çizgiler karton üzerine geçirilir.

Şekil 3.4: Çoraplık astar ıstampası

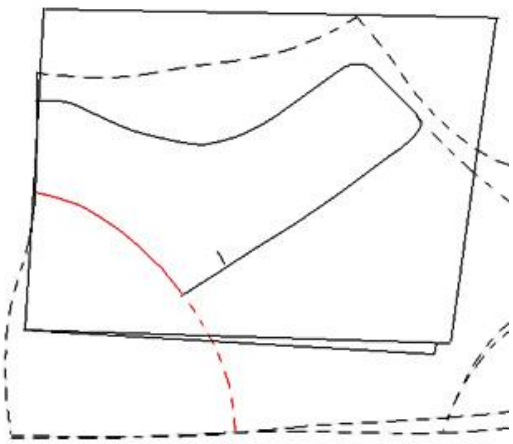
Gerekli paylar verilerek kesim yapılır. Binme payı kanal açılarak belirtilir. Istampa bilgileri üzerine yazılır.

Şekil 3.5: Çoraplık astarı

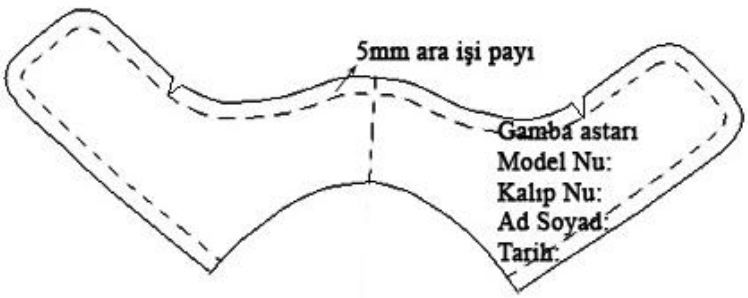
3.2.3. Petlik Astarı

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Standart form karton katı üzerine Şekil 3.6'da görüldüğü gibi yerleştirilir.

Şekil 3.6: Petlik astarı

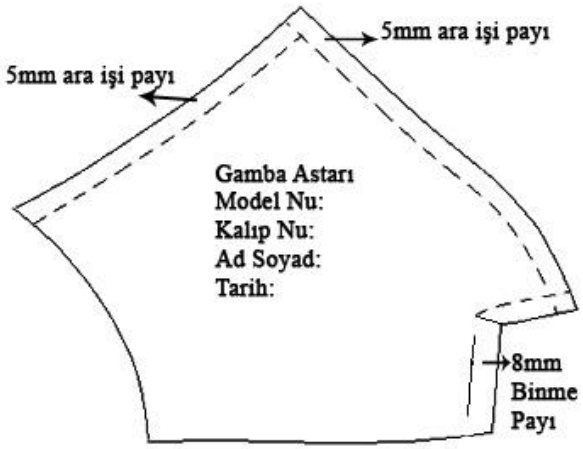
Petlik ıstampasına ait çizgiler karton üzerine aktarılır. Gerekli paylar pergel yardımıyla verilir. Tulum dikişi yapılacak kısım çentikle ara işi payı kısmından ayrılır. Istampa üzerine gerekli bilgiler yazılır.

Şekil 3. 7: Petlik astar ıstampası

3.2.4. Gamba Astarı

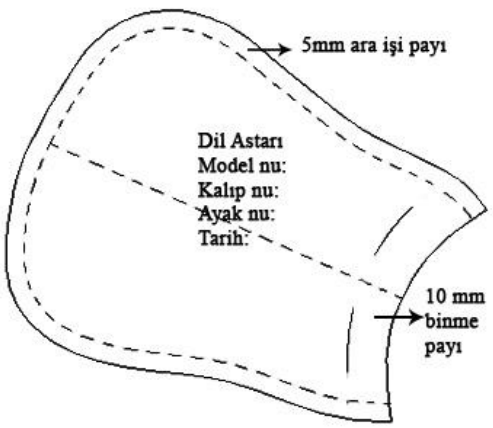
Standart form karton üzerine yerleştirilir. Gamba astarı parçasına ait çizgileri karton üzerine aktarılır. Gerekli ara işi payı ve binme payları pergel yardımıyla verilir. Istampa için gerekli bilgiler yazılır. Binme payı, kanal açılarak belirtilir.

Şekil 3.8: Gamba astarı

3.2.5. Dil Astarı

Dil astar ıstampası için daha önce kampre aldırılarak çıkartılan dil ıstampası kullanılır. Dil ıstampası karton üzerine yerleştirilerek etrafından çizim yapılır. Gerekli ara işi payı ilave edilir (Şekil 3.9). Binme payı kanal açılarak belirtilir. Istampa için gerekli bilgiler üzerine yazılır.

Şekil 3.9: Dil astarı

UYGULAMA FAALİYETİ

Astar ıstampalarını çıkartınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Astar çizgilerini çiziniz.	➢ Faklı renkte kalem kullanınız. ➢ Oluşturacağınız parçaları dikkatle inceleyiniz.
➢ Yüz astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Karton katı hazırlayınız. ➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi yüz astar çizgilerini kartona aktarınız. ➢ İç dış farkını dikkate alarak kesim yapınız. Gerekli bilgileri yazarak çentikleri atınız.
➢ Çoraplık astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Karton katı oluşturunuz. ➢ Çoraplık çizgilerini karton üzerine öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi aktarınız. ➢ Gerekli payları veriniz. ➢ Binme payına kanal açmayı unutmayınız. ➢ Istampa bilgilerini üzerine yazınız.
➢ Petlik astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Karton katı hazırlayınız. ➢ Petlik astar ıstampasına ait çizgileri öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi karton üzerine aktarınız. ➢ Gerekli payları veriniz. ➢ Tulum dikiş payı ile ara işi payını çentik atarak birbirinden ayırınız. ➢ Istampa bilgilerini yazınız.
➢ Gamba astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Karton üzerine gamba astarı çizgilerini aktarınız. ➢ Gerekli payları pergel yardımıyla veriniz. ➢ Paylar etrafından kesim yaparak ıstampa bilgilerini yazınız. ➢ Binme payını kanal açarak belirtiniz.
➢ Dil astar ıstampasını çıkartınız.	➢ Dil ıstampasını karton üzerine çiziniz. ➢ Gerekli ara işi payını veriniz. ➢ Paylar etrafından kesim yapınız. ➢ Istampa bilgilerini yazınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1.	Astar çizgilerini farklı renkteki kalemle çizdiniz mi?		
2.	Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi yüz astar ıstampasını çıkarttınız mı?		
3.	Istampa bilgilerini yazdınız mı?		
4.	Gerekli işaret ve çentikleri attınız mı?		
5.	Tekniğine uygun çoraplık astar ıstampasını çıkartınız mı?		
6.	Gerekli payları vererek kesim yaptınız mı?		
7.	Kanal ve çentikleri attınız mı?		
8.	Istampa bilgilerini yazdınız mı?		
9.	Petlik astar ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
10.	Gerekli işaretlemeleri yaptınız mı?		
11.	Istampa bilgilerini yazdınız mı?		
12.	Gamba astar ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
13.	Gerekli pay ve işaretlemeleri yaptınız mı?		
14.	Dil astar ıstampasını tekniğine uygun çıkartınız mı?		
15.	Gerekli pay ve işaretlemeleri yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "**Hayır**" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "**Evet**" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Astar parçalarına kıvırma payı verilir.

2. ( ) Astar ıstampalarında montaj payı yoktur.

3. ( ) Astarlarda çentiklerle işaretleme yapılır.

4. ( ) Yüz ıstampasında dış tarafa atılan çentik astarda iç kısma atılmalıdır.

5. ( ) Astar ıstampalarında iç dış farkların dikkate alınması gerekmez.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

İlk adım ayakkabısı modelinin ara taban şiltesi hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde ilk adım ayakkabısı modellerini araştırınız. Yaptığınız araştırmayı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. ARA TABAN ISTAMPASI

4.1. Ara Taban Istampası

4.1.1. Taban Formu

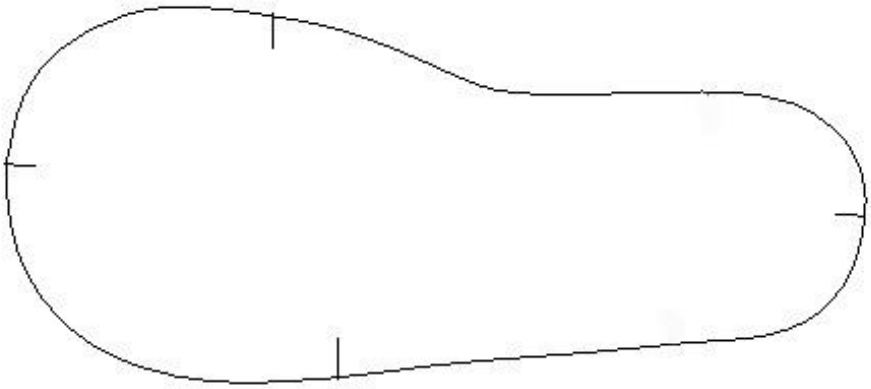
Taban bandı kalıptan sökülerek karton üzerine yapıştırılır. Bant etrafında oluşan bozulmalar kalemle düzeltilir. Yapılan düzeltme çizgileri üzerinden kesim yapılır.

Resim 4.1: Taban profili

4.1.2. Şilte

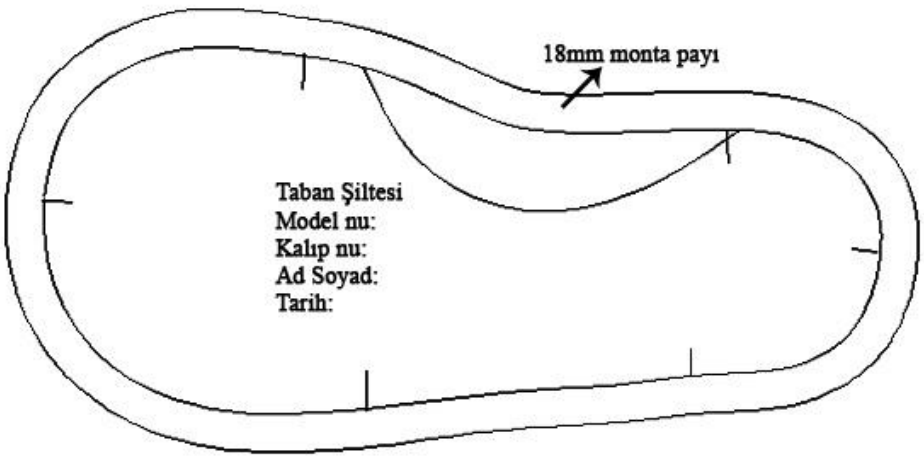
Taban profili karton üzerine yerleştirilir. Profil etrafından çizim yapılır.

Şekil 4.1: Astar

Çizilen taban profili etrafına 18 mm montaj payı ilave edilir. Ayak sağlığı açısından ayağın kavisli kısmı pet yardımıyla desteklenmelidir. Pet konulacak kısım ıstampa üzerine kanal açılarak belirtilir. Istampa bilgileri yazılmalıdır.

Montaj payı verilirken şiltenin sarılacağı salpa ya da platform yüksekliği dikkate alınmalı, malzemenin yüksekliği montaj payına ilave edilmelidir.

Şekil 4.2: Taban şiltesi

UYGULAMA FAALİYETİ

Taban şiltesi hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Taban profilini kalıptan sökerek kartona yapıştırınız.	➢ Bandı kalıptan esnetmeden sökünüz. ➢ Karton üzerine kırışıklıklarını düzelterek yapıştırınız.
➢ Bant etrafında oluşan bozulmaları düzelterek kesim yapınız.	➢ Bant kartona yapıştırılırken kenarlarda oluşan deformasyonu kalemle düzeltiniz. ➢ Düzeltme yaptığınız çizgi üzerinden kesim yapınız.
➢ Taban profilini karton üzerine kopyalayınız.	➢ Taban profilini kartona çiziniz. ➢ İnce uçlu kalem kullanınız.
➢ Montaj payı vererek kesim yapınız.	➢ Çizdiğiniz taban profili etrafına 18 mm montaj payı veriniz. ➢ Pay verirken pergel kullanınız. ➢ Verdiğiniz pay etrafından kesim yapınız.
➢ Pet konulacak kısmı belirleyerek çizgi üzerine kanal açınız.	➢ Pet konulacak kısmı belirleyiniz. ➢ Bu kısmı çizerek belirtiniz. ➢ Çizgi üzerine kanal açınız.
➢ Istampa bilgilerini yazınız.	➢ Model nu., ıstampa adı, tarih, kalıp numarası ve ayak numarasını şablon üzerine yazınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1.	Taban bandını kalıptan söktünüz mü?		
2.	Kartona tekniğine uygun yapıştırdınız mı?		
3.	Bant etrafında oluşan bozulmaları düzelttiniz mi?		
4.	Düzeltme yaptığınız çizgi etrafından kesim yaptınız mı?		
5.	Profili kartona kopyaladınız mı?		
6.	Pergel yardımıyla etrafına montaj payı 18 mm verdiniz mi?		
7.	Verdiğiniz pay etrafından kesim yaptınız mı?		
8.	Pet konulacak ayak boşluğu kısmını belirlediniz mi?		
9.	Bu kısmı kanal açarak belirttiniz mi?		
10.	Istampa için gerekli bilgileri şablon üzerine yazdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "**Hayır**" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "**Evet**" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Taban profiline pay verilmeden kesim yapılır.

2. ( ) Taban profili kartona yapıştırdıktan sonra kenar bozuklukları düzeltilir.

3. ( ) Bütün taban şiltesi için montaj payı verilmez.

4. ( ) Platform kullanılacaksa yüksekliği şiltenin montaj payına ilave edilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme” ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1.	Modelinize uygun kalıbı seçtiniz mi?		
2.	Kalıbın tekniğine uygun olarak iç dış ve tabanını bantladınız mı?		
3.	Temel noktaları işaretlediniz mi?		
4.	Modeli kalıp üzerine çizdiniz mi?		
5.	İç ve dış formu hazırladınız mı?		
6.	Standart formu hazırladınız mı?		
7.	Montaj paylarını verdiniz mi?		
8.	Modeli analiz ederek çıkartılması gereken parçaları belirlediniz mi?		
9.	Istampası çıkartılması gereken parçaları tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
10.	Gerekli payları verdiniz mi?		
11.	Gerekli çentik ve kanal işaretlerini ıstampa üzerine attınız mı?		
12.	Istampa bilgilerini yazdınız mı?		
13.	Astar çizgilerini standart form üzerine farklı renk kalemle çizdiniz mi?		
14.	Astar ıstampalarını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
15.	Gerekli payları pergel yardımıyla verdiniz mi?		
16.	Gerekli işaret ve çentikleri ıstampa üzerine attınız mı?		
17.	Istampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		
18.	Taban profilini karton üzerine yapıştırdınız mı?		
19.	Yapıştırmadan dolayı oluşan bozulmaları kalemle düzelterek kesim yaptınız mı?		
20.	Taban şiltesi için karton üzerine kopyaladınız mı?		
21.	Etrafında montaj payı verdiniz mi?		
22.	Pet konulacak ayak kavisi kısmını belirleyerek kanal açtınız mı?		
23.	Şilte ıstampası için gerekli bilgileri üzerine yazdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetlerini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Doğru**
2	**Doğru**
3	**Yanlış**
4	**Yanlış**
5	**Yanlış**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Yanlış**
3	**Doğru**
4	**Doğru**
5	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Yanlış**
3	**Doğru**
4	**Yanlış**
5	**Yanlış**

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	**Doğru**
2	**Doğru**
3	**Yanlış**
4	**Doğru**

KAYNAKÇA

- GARLEY A. M., **Shoemaking Dictionary**, England, 2001.
- KASTAN Cengiz, **Modern Yöntemle Stampa Çıkarma,** İstanbul, 2003.
- PATRICK H.J**. Modern Pattern Cutting And Design**, England, 1983.
- SHARP H.Michael, **The Pattern Cutter's HandBook**, Londra,1994.
- SHARP Everett Westley, **Footwear Open Tech Units**, England, 1989.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıyı Öğreniyorum**, Cilt 2, İzmir, 1994.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıda Istanpa ve Kampile Olayı Cilt–4**, İzmir, 1994.
- UNİDO (İstanbul Ticaret Odası-Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı) Çeviren BİLEKE Altan, Istampa1-2, İstanbul, 2006.
- WILLIAM A. Rossi, **The Complete Footwear Dictionary**, Florida, 2000.